

UUVI MURTUD TIIVAGA.

Stephen Maddocki kriminaalromaan.

18

„Noh, Borken, kas preili on huvitat, mis?“ näris Dunavarski, huulil lähe naeratus, mis teitis tema naasi nörkuse.

Borken noogutas. „Kõik naised on huvitatad,“ sõnas ta targasti.

„Seda ei saa nüüd küll kõikide kohta öelda, saanud uude meelest.“ sõnas Dunavarski. Ta, näiteks, ei saanud aru, mis meeldivust võis olla Borkenis. Ta teadis küll, et see mees nii rumal polnud, nagu ta näis. Selle kõrge elainiku lauba tava peitus palju enam, kui võis järeldada tema tõestisest ilmest. Borkenil olid küll oma veidrused. Nii, näiteks, tema armastus ja uuvi linnude vastu. Aga ta oli äärmiselt talbukas oisik juba.

Borken tõstis pea ja vastas pilgu teisele otsa. „Jah, teil on õigus.“ ütles ta.

„Ega te talle ei hakka liiga teemat?“ päris Dunavarski.

„Ei. Ma pole talle ka seni midagi halba teinud,“ vastas küsitluse mõttes.

„Siis on hea,“ kostis Dunavarski. „Vaadake tema järele. Kui ma teile lähenesin, arvate kuulvat teid sõnastikult juttu ajamas. Või eksin ma?“

Ta pilk otsis Borkeni nägu ja see vastas aeglaselt.

„Ei, te ei eksinud. Preili ütles, et minu jälgivat teda. Ma pidin seletama — niipalju kui on lubatud — et see pole minu sõda. Ma ei tahtnud nända pealtekikkivana.“

„Kas veeretate sõda minu peale?“ küsis Dunavarski.

Borken noogutas jälle. „Ma ütlesin, et see on minu ülesanne. Mida ma siis oleksin pidanud ütlemat?“

„Te vastasite näris ööti. Kas te ei arva, et võiksite olla preilile vastik, sest teie tapsite tema armastatu?“

„Minu ei tapnud teda,“ Borken ütles nagu mõned põhõpitud salmi.

Dunavarski kibistas mõneldes naerda. „Ega teie pole kunagi sõdi. Seekord on

sõddiane Elbe. Eks? Väga hea. Borken, minu arvates oleie teie suur sofist.“

„Sofist?“ kordas Borken. „Ma ei tea, mis see tähendab.“

„Polegi vaja teada.“ Dunavarski hääles kuuldus äkki teravust. Kas teda hästi tundis, võis järeldada, et ta oli jõudnud peapunkti. „Borken, meie suabuse mõne aja pärast maale, ja siis on teid tööd. Kuulake hooliga, ärge rääkige ise midagi ja mõelge. Vahest ütlev preili midagi, mis osut tähtis on teada. Kas mõistate?“

„Ma pean kuulama, mitte rääkima ja mõtlema.“

„Ning mulle teatama, mis te olete näinud, kuulnud, ja mis te kõigest sellest arvate. Preili on üks saladus, mida ma teada tahaksin. Ma ei usu, et saan seda temalt vägivallaga välja pressida, aga ehk ütlev ta koostama mõne sõna Peame kõik hooliga tähele.“

„Aga kui ma võin linnu ka veel vaadelda?“ küsis Borken kartlikult.

„Te võite vaadelda küll, mis ei takista teid tähtsast oma kohust,“ vastas Dunavarski peent kärsitult. „Nüüd võite minna.“

Borken läks. Ta oli kahavahel. Oleks Dunavarski teadnud, mis tema mõttes mõlkus, oleks tal olnud poonust meelitamiseks. Borken tajus väga hästi, et Dunavarski lahkuse taga peitus nuud. See mees tegi harva midagi erilise põhjusega. Ta jagas lubadusi vaid siis, kui see talile omdale kasulik oli.

Nüüd kutsus Dunavarski Joani oma juure. See lähenes, silmitsedes tema rohekat bäägi ja kitsad huulid, millel neerulõus nüüd veel enam jolnust.

Ta läks sissejuhatuseta eesmärgile. „Kas te pole ikka veel oma otsust muutnud?“ küsis ta.

„Mille kohta?“ päris Joan.

„Ärge tehke end nii rumalaks! Te teate

väga hästi, mida mõtlen. Borken pole veel suutnud muuta teie meelt, mis?"

"Ma ei saa öelda, et ta seda oleks katsunud teha."

Dunavarski vaatas mõtteis mehe poole, kes kummardus üle reelinga ning vaatas vette. "Pole katsunud?" küsis ta kähinal. "Kas olete senies nii kindel?"

Kähke kaalus Joan oma sõna, mis nad Borkemiga olid vahetanud, aga ta ei leidnud ühtki, millega tal mõnepid teatavalt välja oleks rääkitud meelitada.

"Olen küll," vastas ta vankumata.

Dunavarski märkas tema kõhklemist ja arvas, et teine midagi meele tulemas. Ta oli nüüd enam veendunud kui varem, et üldiselt midagi ei saanud. Aga tundus, et tema teinud teada saada? Vägivallaga polnud midagi peale hakata. Tõdruks näis olevat seda liiki, kes nii kergesti ei alluks. Ta rajas suuremaid lootusi mõnele kogemata öeldud sõnale. Ja seepärast ei tahtnud ta olla tema vastu nii karm, nagu oleks ehk mõeldud olukord. Aga vahet teidid tõdruks see sellest omapärast elust, mis tal tuleb vastu nende seitsme, ja aegagi valju oma saladuse. Kõige parem on veel pisut kannutada. Lõpupele lõpuks polnud sellelgi nii kiiret. Ja kui ta ka laeval ei taha avada oma suud, jääb selleks veel küllalt võimalusi maad, kus võib võtta tarvitusele karmimad abinõud.

Joan omalt poolt ei mõelnudki avaldada oma saladust, kui ta seda vähegi suudab hoida. Ta ei mõelnud küll, mis halb ta võiks teha preili Weiseli, kui ta ka räägiks, nii siiski see oli saanud mõnematsoone, aga ta polnud kindel, kas tal oli õigus.

Ta vaatas Dunavarskile ja siis laulatavale merele. Hakkas pimedema. Tumedad pilved kürustasid oma kõiku, ja laeva kõikumine muutus ebatahtsuseks. Tundus, nagu oleksid hingelikked seda sukutanud ja lõlmanud, vahel ühele poole, vahel teisele.

"Torm," mõles ta ja ajas enese sirgu, sest laevapöid kerkis äkki ähvardavalt jälge all.

Dunavarski vaarus, kumistas ettepoole, pöördus ümber ja eemaldus. Joan ei näinud teda enam sel päeval. Hilisel pärastlõunal kuulis ta Nataskalt, et Dunavarski oli päris haige ega jatkunud oma kajutist. See ilmene polnud, nagu mõned teised võmmehed, suuteline vastu panema loodustööle. Ta võis oma teada vallutada teist planeeti, ent ei suutnud võidelda tuule vastu, mis püüas readmata küst.

Nataska nägi ka väga halb välja ja tundis veel suuremat kadedust Joani vastu, kes püsis endise tervise juures. Peale kutseliste meremehete näidis Borken ning Joan olevat ainus, kellele lootus midagi ei leidnud.

66 saanud püüas torm veelgi. Joan oleks tahtnud minna umbeselt kajutist tekkile

väreksse õhku, aga sinna ei lubatud ühtki reisirajat.

Hoodimata halvast tupest ja kadedusest, mida Nataska oli tundnud Joani vastu, oli ta pidanud oma sõna. Või oli see Dunavarski teene? Aga Joani kajutikoksi oli jälle rüü. See oli suurem ning tugavam ja need jämedad kreviid, millega see oleks küll nii kindlustatud, hakkid oletada, et seda nii kergesti ära ei saa võtta. Joan oli tahtlik selle hoolt seest ja suhtus sõbrana. Kuna, Nataska.

Keset ööd hakkas ta äkki torni mühinast, ja mõnik katus hülis sadamasse. Ta tõusis istukile, haarus revolvi ja kuulatas. Keegi liikus koridoris. Kui ta õige pimevalt kuulata, veendus ta, et keegi kõndis taaneil sammel kajutisse taga ja jäi sinna seisma. Hetke pärast lõigati laiku.

Kajutis polnud enam avast ja Joan tundis sellest esimest korda oma sünnihimmet rõõmu. Ta sirutas käe õlga poole ja hirmsa tule põlema. Kui, Nataska, ei olnud näha, lahele ta vahet ära. Aga kahjuks ei juhtunud seda.

Eks pörus ja rüü loomus. Sin surus keegi vastu poole, Joan ei teinud häält ega lootunud end.

"Avage," ütles keegi kähinal.

Oli võimatu öelda, kelle hääl see oli. Seda ei summutanud üksnes tuule ja mere kohin, vaid see taandati meelele.

Joan tõusis taltsa üle pea ja värises. Sõs karkas ta kõhku istukile ja lautas tule. Eks ragesse jälle, sõs järgnes vaikuse. Paari hetke pärast kuulis ta ommalduvaid samme, ja ainas, mis oli juttunud. Vist oli keegi tulnud ja sisestunud kajutisse.

Temaga ei juhtunud midagi ja ta ei tõkunud, et keegi uet saaks sisse tulla, ent teadmine, et laeval viibis kahtlane hukkur, kes tema juure tabis tulla, tekitas hirmu. Ta ei saanud enam silma kinni.

See oli õige hilja järgmise päeva pärastlõunal, kui ta Nataskalt nägi. Dunavarski polnud end veel kellelgi näinud. Varem loomus tei suured silmad, kui Joan jutustas, mis öösi oli juhtunud.

"See oli tuu kujutus," lähenas Nataska, aga Joan raputas pead.

"Ei, see polnud kujutus," kinnitas ta.

"Ma polnud ju haige, et oleksin võinud näha viirustat."

Nataska vaatas talle mõttes otsa. Ta oli saanud merehaigusest jozu ja hakkas juba vaatama rõõmsama pilguga maailma.

"Ma usun teid," ütles ta viimaks, "aga te säärast luskasid ei hakka. Ja teist ei võ ka öelda, et teie närvad nii otsas oleksid. Ma vaatan jälle. Kui see oli Dunavarski, küll ma —" Ta ei lõpetanud lauset, mille kuulisid sõbradest. "Ei, see ei võinudki Dunavarski olla," lius ta kaalutledes. "Tema oli halve ega saanud voo-diskiit välja."

See oli esimene kord, kus Joani mõttele tuli, et see võis olla Dunavarski. Aga ekä

Natasa teadnud. Tema tundis seda meest lähemalt kui ükski teine laevail.

„Kas te ütlesite, et te seda häält enam ära ei tunneta?“ küsis Natasa.

„Ei,“ vastas Joas. „See oli vaid mingi satulik kähin.“

Ta imestus, et see vahejuhtum Natasat nõnda häiris. Seni polnud venelanna tema julgeolekut sugugi huvitatud olnud, millest tuli siis äkki see mure? Et see oli naise hool teise omasuguse vastu, seda ei oletanud ta hetkegi. Pigem uskus ta, et sin tekkis kartus võitleja vastu, kes võiks ehk saada ohtrikuks Dunavarski plaanidele.

„Kui see Dunavarski ei olnud — ja ma olen veendunud, et see polnud tema,“ seletas Natasa, „ei saa ikkagi midagi ette võtta, enne kui ta tervis on paranenud. Ja ega see ei parane varem, kui torm on lakanud. Ma ei mõista, mispärast ei valitud lähemalt teed läbi Kieli kanali.“

Joas arvas seda küll teadvat. Ta oletas, et venelased ei tahtnud kokku puutuda saksa võimumeestega. Aga ta pidas targaana sellest praegu mitte rääkida.

Õhtupooleks kuulis ta Natasalt oma kaebuse tagajärjest. Dunavarski ei teadnud ühest vahejuhtumist midagi ja oli väga vihane, kui sellest oli kuulnud. Natasa kimmitas, et Dunavarski rääkis tüt ja et see oli annud ära, et koost ei tohi läheneda Joanile pärast põlveduse saahumist. Mida ta aga ei lisanud, oli see, et korraldus oli maksev, kuni Dunavarski selle ise tühistab.

Kas see sõndis kaebuse takasjärele või muul põhjusel, aga Joas enam ei tülitatud. Ta oleks nautunud marru, kui keegi talie oleks öelnud, et saabub päev, kus ta kahtseb, et polnud kohe arvanud ust ega võõrast ära lasnud. Kuna ta seda aga ei teinud, jäi olukord tumedaks. Vastasel korral oleks ta liikunud ja rõõtnud täies teadlikkuses.

XXI peatükk.

Ülekulamine.

Ehamäärase tondina lähenes aurik ühel üdusel ning rõõmutult hommikukül Leningradile ja peatus varakult enne koolie sadamastilla ääres. Reisijatele, kassa arvanud Joas, pandi juba kesköösi südamele, et nad peaksid valmis oleksid, sest nad pidid suure summa lahkuma aurikult ja sõituma väikeste laevale, mis kadamas pidi ootama. Tükk aega enne seda, kui ärkas suurlinn, olid nad teel sinna.

Natasa rääkis Joanile, et nad lähevad Kamennõi Ostrovile, kus neid üle kuulatakse, aga lähemalt ta sellest midagi ei öelnud. Ta ei teadnud, kas neid ka läbi otsitakse, või lastakse minema läbi. Joas mõttes kuha oma laevad revolverite, mida ta kinnas kändide, ja elumajadest ära läbi seija. Kui teda läbi otsitakse ja relv leitakse, pole tal loota mi-

dagi head. Teda peetakse siis kahtlaseks ja ohtrikuks. Ja see oli, mida ta kõige vähem soovis.

Kuna ta, nagu teistel teada, laevale oli tulnud relvastamata, tekkis kohe küsimus, kes talie revolveri oli annud. Ta ei saanud küll öelda, kes see tundmatu sõber oli, aga ta kahtlusas valikelt ikka veel Natasat, et see teda oli tahtnud aidata. Ja teda ei võinud ta ometi reeta.

Nüüd oli juba liiga hilja midagi teha. Oleks ta varem teadnud, et nad sel hommikul laevalt lahkuvad, oleks ta kahtunud relva kõrvaldada, aga nüüd ei jäänud tal üle muud kui loota heale õnnele.

Kui nad kassimati alustatud vastuvõtumis ootasid, kuhu nad olid viidud, vaatas ta teisele, kes temaga ühes olid tulnud, ja katsus lugeda nende näguselt, mis tuleb. Butters naeratas talie sõbralikult, mille peale tema sedasama teki, aga ta äkis haise ja ruusutuna. Ilaksoor oli üksiküks ning rahulik nagu tavaiselt. Siis oli seal veel kaks meest, kelle nimised Joas ei teadnud; need rääkisid kogu aja asinal. Borken istus ühes nurkas poolegatsud silmadega, nagu võitleks ennea. Tema ei näinud märkavat midagi, mis toimus ringi.

Natasa istus tema kõrval väikesel pingil, kuhu istuul nemad kaheksa mahtuval. Vist paadi teda sinna ootpeale, et ta ei saaks kellelegi rääkida, kui ta seda ka tahaks. Kaks talieolevat punaväelast vahits teda üksiküks ilmeaga, kuid erksate silmadega. Joas arvas, et need olid saadetud sin just tema jaoks.

Dunavarski oli tulnud nendega samasse ruumi, aga oli kohe kadunud teise tuppa. Ta oli ikka veel kahvatu — Joas oletas juba, et see ei tulnud üksnes merinägusest, vaid et tal pidi olema veel muud viha — kuid ta esinemine oli endine.

Äkki avanes üks ja keegi mees astus sisse. See hoidis kile pehrit. Käku laakis ta pilgul ühiseda üle väikese salga ja hüüdis kaks nime. Mehed, kelle nime Joas ei teadnud, tõusid vastu tahtmist ja järgnesid võõrale. Nad ei tulnud tagasi. Kümme minuti pärast kutsuti Butters. Tema tuli varsti tagasi, näost valge kui kriit, aga veidi rõõmsama meeleaga, nagu oleks suur hädaohi möödunud ja ta valjust karistustest pääsenud.

„Nüüd on viat kord meie käes,“ ütles Natasa ja Joas noogustas. Ta mõttes kahele mehele, kes olid läinud ja mitte tagasi tulnud, ja ta murdis juba pead, mis nendest oli saanud. Kõneldi ju nii palju loimetele elu odavast lõhnast Venes — ja kuigi kõik kuulijused ei vastanud tõele, püsis temas ikkagi salajane hirm.

Aga Natasa ei kis. Järgmine oli Borken. Tema lii kaucumaks kui Butters, aga tuli tagasi. Temasse ei näinud ülekulamine lahkunud mingit mõju, ta istus endiselt kohale

